

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.
□ □
Pentru străinătate:
Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Bărnufiu.

Se împlinesc cincizeci de ani dela moartea acestui apostol al românismului, al cărui glas de arhanghel a trezit la o nouă viață milioanele de suflete, ce orbecau în întunec.

Vieța lui scurtă de abia 56 de ani a fost un sbucium continuu, o atitudine dâră și deamă, o războire cu lumea întreagă...

Și pe urma acestei vieți sbuciumate, — ce s'a consumat ca o ardere de tot pe altarul neamului — a rămas atâta sămânță bogată, a cărei roade se resimt puternic și astăzi.

Il vedem ca tiner profesor de istorie și filozofie la școlile din Blaj, propunând cel dintâi studiile în limba românească, convins fiind, că cultura limbii naționale e garanța existenței unui popor.

Ideile profesate de Bărnufiu dela catedră au pregătit tinerimea pentru evenimentele, ce aveau să se succedă în curând. În curând e lipsit de acest post, în urma procesului și a turburărilor din seminar; trece la academia de drepturi din Sibiu, ca să revină apoi în fruntea mișcării naționale din 1848.

Toate evenimentele mai înalte toare ale anilor 48—9 sunt strâns legate de numele lui; proclamațiunile din 25 și 26 Martie 1848, adunarea din Dumineca Tomii, adunarea de pe Câmpul Libertății din 3/15 Maiu, nemuritorul lui discurs, jurământul...

După eruperea revoluțiunii e viceprezident al comitetului național, apoi al celui de pacificațiune, luând apoi în Martie a anului următor drumul pribegiei și al temniții, în țară. Ajungând, pe urmă la Viena, e decorat din partea Domnitorului cu crucea de aur pentru merite. Urmează drepturile în Viena și Pavia, unde ia și doctoratul; trece apoi la Iași ca profesor de filozofie la gimnaziu, mai apoi la cursul su-

perior al facultății filozofice și juridice, având un rol deosebit de hotărîtor în reorganizarea învățământului din țară și punând cele dintâi temelii ale învățământului superior.

Sufletul lui rămăsese însă acasă, urmărind cu deosebit interes desfășurarea evenimentelor de aici — de aceea când cu sfârșitul anului 1863 începe a se simți tot mai slăbit, se dorește acasă, dar n'a avut puteri să ajungă până acasă, ci moare pe drum în Valea Almașului la 28 Maiu 1864.

Activitatea lui este deadreptul fenomenală, dacă vom considera în totalitatea muncii, ce a desfășurat: ca profesor, autor didactic, pedagog, iurist și filosof și mai ales, — ca propovăduitor al principiilor naționale.

Sufletul lui mare, înțelegând necesitățile multiple ale neamului nostru, care numai atunci se desmetecia „din somnul cel de moarte”, s'a fărâmițat pe atâtea și atâtea terene de muncă, unde totul se sbătea încă, în lupta cu greutățile începutului.

Dar ori-cât de mari ar fi meritele lui de jurist, filosof și pedagog, el rămâne în ochii noștri ca un simbol al celui mai curat naționalism. Propaganda și suferințele lui de atunci și mai ales, clasicul discurs de pe Câmpul Libertății — care și-a luat dela el acest nume istoric — sunt pentru noi cea mai luminoasă pagină a sbuciumatei lui vieți.

De aceea, până va mai exista suflare românească pe aceste plaiuri, va păstra cu sfințenie amintirea binecuvântată a lui Bărnufiu, cum se păstrează amintirea acelor viteji, cari au muncit o viață întreagă pentru un ideal și au murit întărindu-ne și pe noi, în credința aceluiași ideal măreț.

În amintirea glorioasă a lui Bărnufiu, reproducem jurământul ce s'a rostit în acea memorabilă zi de 3/15 Maiu:

»Eu, N. N. jur în numele Tatălui și al Fiului și al Spiritului sfânt, Dumnezeuului celui viu, cumcă voi fi pururea credincios împăratului Austriei și marelui principe Ferdinand I. și augustei case austriace. Amicilor Maiestății și ai patriei voi fi amic, și inamicilor inimic. Cumcă ca Român voi susține totdeauna națiunea noastră română pe calea dreaptă și legiuită și o voi apăra cu toate puterile, în contra ori-cărui atac și asupriri. Nu voi lucra niciodată în contra drepturilor și intereselor națiunii române, ci voi ține și voi apăra legea și limba noastră română, precum și libertatea, egalitatea și frățietatea. Pe aceste principii voi respecta toate națiunile ardelene, poftind egală respectare dela ele. Nu voi încerca să asupresc pe nimeni, dar nici nu voi suferi să ne asuprească nimeni. Voi conclucra după putință la desființarea iobăgiei, la emanciparea industriei și a comerțiului, la pășirea dreptății, la înaintarea binelui, umanității, al națiunii române și al patriei noastre. Așa să-mi ajute Dumnezeu și să-mi dea mântuirea sufletului meu, Amin«.

Preparandie de fete română în Lugoj.

Ministrul de Culte și instrucțiune publică cu dtul de 18 Maiu a. c. Nr. 47070 a conces deschiderea unei preparandii gr-cat. române de fete în Lugoj. Acest institut împreunat cu internat se va deschide la 1-a Septemvrie a. c. așa, că în anul acesta să deschide numai cursul I și în următorii ani se vor deschide cursurile următoare până ce va fi complet.

Vom reveni.

cuvinte alese, relevează meritele neperitoare pentru acest district ale protopopului Nicolae Bolboca, și fi mulțumește vădit mișcat, pentru zelul cu care a condus acest district vreme de 15 ani. Intre multele lui merite, pomeneste pe acela de a fi înființat fondul protopopesc, cari azi atinge frumoasa sumă de aproape 1000 coroane.

Il asigură de desăvârșita stimă, ce îi vom păstra și de aici înainte și mai ales, că cu drag îl vom pomeni în rugăciunile noastre.

Inchee, dorindu-i dela Dumnezeu încă mulți ani în deplină sănătate și răbdare pentru a putea lucra cu același zel în noua sa parohie, unde-l așteaptă o muncă de tot grea.

Apoi strângându-i fiecare mâna și dorindu-i tot binele, ne-am luat rămas dela dânsul.

După încheerea Sinodului, ne-am mărturisit și ne-am depărtat fiecare la ale sale.

N'am să uit niciodată acele momente, sub a căror impresie scriu și acum aceste șire. Totdeauna vom regreta depărtarea din acest district a protopopului Nicolae Bolboca, care a fost un bărbat de caracter cinstit, rezolut în principiile sale bune, de care era condus, un preot conștient, protopop zelos, care ne-a fost și ne va fi pildă vie de abnegațiune, aspru dar în aceeași vreme și plin de bunăvoință; român neprihănit, pentru care fapt a avut să îndure multe năcazuri și amărăciuni sufletești. După o preoție vrednică de 33 ani se hotărăște a se retrage la casa părintească a soției sale la Hălmagiu. Dar nu pentru-ca să odihnească după o muncă așa de grea și lungă — nu, căci omul harnic până în ceasul din urmă aleargă și muncește cu zor, la locul unde l'a pus stăpânul, care-i hărăzește tot omului cinstit ca resplată, cununa vieții de veci, — ci pentru-ca să-și continue, poate și mai cu zel, săvârșirea chemării sale într'u înaintarea parohiei Hălmagiu, azi atât de neglijată.

Când îi urăm dela bunul Dumnezeu, ca zilele și anii ce-i mai sunt scriși, să-și

petreacă în desăvârșită sănătate și mângâiere dimpreună cu Preanonorata d-tale soție, îl asigurăm, că niciodată nu-l vom uita, iar pentru sufletul lui totdeauna ne vom ruga.

La mulți ani!

Delavisag.

Reviste.

Răscoala din Albania. Situația în Albania e tot mai critică. Răsculații își măresc pretenziunile cuprinse în memoriu. Aceasta va fi cauza, care îngreunează și mai mult reușita unei pertractări finale. Comisiunea internațională s'a convins că centrul conjurațiunii e în Durazzo. Se simte lipsa trupelor internaționale, alcum nu poate fi vorbă de pacificare. Prințul, care abia are 300—400 aderenți supuși e incapabil să guverneze Albania. Răsculații cer între altele agratierea lui Essad și renapoierea lui la Durazzo. Comisia internațională de control va pertracta cu capii răsculaților în cel mai apropiat timp. Memoriul înaintat acestei comisii de control conține cam următoarele dorințe a răsculaților: Domnitorul să reguleze învățământul religios, cer o domnie Otomană, căci guvernul în care domnitorul și-a pus toată încrederea e compus din oameni cari totdeauna au asuprit pe locuitori. Când locuitorii, au protestat și au cerut delaturarea lor, guvernul le-a răs-puns cu arme.

Din Mexico. Conferența convocată pentru efectuarea păcii aproape

și-a terminat misiunea. După știrile mai noi Huerta se va retrage și în locul lui se va alege un president interimar, care va fi ajutat în conducerea afacerilor de stat de patru bărbați denumiți. Acestia vor forma cabinetul pentru alegerea noului president și vice-president precum și a membrilor congresului. La alegerea aceasta însuși Wilson și-a dat deja învoirea și statele nord-americane — ales fiind cabinetul cel nou — își vor retrage trupele.

La Alba-Iulia!

Peste o sută de fruntași din comitatul Albei-Inferioare în frunte cu nepotul marelui Bărnăuțiu, **dr. Iuliu Maniu**, cheamă pe frații noștri din acel comitat la marea adunare care va avea loc Duminecă, în 31 Maiu n. d. a. la orele 3 în Alba-Iulia. Frați români, să mergem cu toții Duminecă la Alba-Iulia, căci au sosit zilele făptuirii și pentru ne-amul românesc. Bărbații, cari au semnat convocătorul adunării de Duminecă, ne oferă cea mai deplină garanță, ca obiectele dela ordinea zilei: situația politică a poporului român, legea electorală și poporul românesc, dreptul limbii românești, situația economică și organizarea partidului național român din comitatul Albei-Inf. — vor fi desbătute nu numai temeinic, dar prin discutarea lor și hotărârile aduse vor servi tuturor ținuturilor românești cu îndrumări și orientări pentru organizarea noastră politică, care azi mai mult ca ori-când ni-se impune cu necesitate de fier...

Să ne vedem deci, Duminecă în 31 Maiu n. cât mai mulți și cât mai însuflețiți la adunarea din Alba-Iulia!

Sinod spuneți din inimă, erau convingerile D.-Voastre. Ei bine, m'am înșelat!

— Se poate? Il întreb eu, mai mult speriat acum decât indignat.

— Durere, s'a putut zise el. Dacă acele chestiuni de ordin etic sau dogmatic privitoare la alții. — la credincioșii D.-Voastre, ar fi pornit din sufletul D.-Voastră, ar fi fost cu neputință se rămâneți atât de superficiali, atât de răci, când a fost vorba tot de aceste chestiuni aplicate sufletului D.-Voastră.

— Il privii fără să-l pricep.

— Dumneavoastră v'ați bătut joc de spovedire părinte, continuă el acum cu vocea plină. Vai, cât am dorit se vad cum se spovedește un creștin adevărat, un preot! Eu niciodată n'am reușit se mă spovedesc așa ca să fiu satisfăcut. Dar D.-Voastră în-

trați în biserică cu povestea în gură, vă întoarceți după cinci minute și continuați povestea întretăiată.

Simții că mi-se roșesc și virful urechilor. Nu știu ce-am bolborosit în barbă și am eșit.

Ca preot tinăr să-ți însemni un lucru: în viață lumea nu-ți iartă nici cea mai mică slăbiciune. În urma urmelor, ce mă privește pe mine, nu mă simțeam vinovat. N'am rămas nici eu mai mult de cinci minute în biserică, dar are lipsă un preot care se cuminecă în toată Dumineca, de mai mult timp ca să-și mărturisească păcatele? Și totuș am ieșit rușinat din casa lui și mi-e greu se mă gândesc că noi am fost pricina înstrăinării lui.

I. Agârbicean.

Ce este „AGA“ (commè)? „Aga“ este foiță de țigarete de-o calitate foarte bună. Fecare foiță este pe margini gumată, ceea ce face posibil ca fumătorul să-și pregătească deodată țigarele zilnic trebuincioase și să și-le ia cu sine. Un carnet de 80 foițe costă 4 fil. Calitatea extraordinar de bună a foiței o dovedește cenușa albă ca zăpada ce rămâne în urmă.

Partea Literară.

Vizitație canonică în Maramurăș.

27 Iunie. — 24 Iulie 1913.

(Continuare).

Ca o comună boerească, ocură des și în diplomele de mai târziu. Dintre nobilii din Giulești s'au dovedit nobilitatea la 1752, familiile: Rednic (1317), Pap (1425), Pirșa (1494), Feir (1494), Bercia (1500), Czinczaș (1622)¹⁾. Dintre aceste familii azi e mai număroasă, familia Pap cu 37 reprezentanți. Aceasta familie își trage originea dela Giula, feciorul lui Draguș. Numele de Pap l-a luat probabil dela împrejurarea, că Mirislav fiul lui Giula a fost preot și încă cel dintâiu preot în Giulești. După el a urmat dela 1442—1451 popa Nan, zis și Pop de Gyulafalva. După aceasta mai număroasă este familia Rednic, din care s'a tras și episcopul Atanasiu Rednic, dela Blaj. Și azi există casa, în care s'a născut episcopul Atanasiu. Fratele episcopului Vasile Rednic, a fost preot și protopop în Giulești dela 1731—1767. Tot din familia Rednic au fost preoți, protopopi, până la 1823. Dintre celelalte familii mai au descendenți azi: familia Pirșa, Feier, Bercia. Czinczaș a dispărut.

Afară de aceste mai sunt nume, ca: Hotea, Bozga, Ardeleanu, Borca, Maieș, Petcaș, Rus, Cirleac, Ioanes, Bârz, Putin, Iura, Codrea, Nedeschi, Moiš, Onița, Sas, Bud, Boicean, Bota, Lucinecz, Manoilă, Brindo, Heorofszki, Dunca, Muntean, Ramur, Danciu, Kováts, Fekete, Bedeoan, Oros, Lazar, Beserman, Bârlea, Graciu, Tibil, Tiodar, Stețiu, Roman, Goja, Crăsinean, Grad, Bleda, Mich, Malaca, Seuca, Ocoiș, Ciplea, Tescan, Ungurean, Batin, Vraja, Bacinschi, Sierba, Babici, Trufan, Moroșan, Șiaran, Stan, Hoffer, Berinde, Gogota, Nenesca.

Dintre aceștia are 14 membrii în familie: Nedeschi Ioan, Hotea Lupu are 11, Bârz Mihaiu 10, Rednic Gheorghe 10, Moiš Petru 10, Morosan Dumitru 10, Rednic Nița 9, Vraja Ceorge 9, Pirgea 9 și Hoffer Vasilie 9.

Numărul, starea locuitorilor.

Numărul total al credincioșilor, după conscrierea preotului din 1 Maiu 1913, e 1708, în 355 de fumuri. După conscrierea oficioasă din 1910, numărul tuturor locuitorilor era 1821. Dintre aceștia 1628 gr. cat. iar Români 1615. Cum se vede, deci 13 gr. cat. s'au mărturisit și aici de Maghiari, cari împreună cu 18 rom. cat. și 1 izraelit au dat contingentul Maghiarilor de 32. Izraeliți au fost 175, dintre cari 174 s'au mărturisit Nemți. Dintre toți locuitorii știau scrie 386; iar ungu-rește 120. Numărul caselor a fost 399, mai toate de lemn.

Hotarul comunei e de 5514 jugh. catastrale, dintre acestea 2400 jugh. de pădure și pășune formează posesoriatul nobililor din Giulești. Și ceialaltă parte a hotarului e cea mai mare parte în mâna Românilor, recâștigând și ce. au fost înstrăinat Evreilor. Așa și în 1899 au cumpărat moșia unui Evreu în preț de 36,000

¹⁾ Idem l. c. pg. 265.

cor. Azi Evreii sunt cei mai mizeri în comună și locuiesc numai în chirie, în căsile Românilor.

Românii sunt oameni deștepți, cu înfățișare inteligentă și fizionomii regulate. Portul e cel îndătinat pe apa Coseului. Bărbații poartă gube de lână albă și o mică traistă peste umăr, făcută din lână colorată. Unii au în loc de gube, sumaner scurte de lână albă. Tinerii poartă de regulă pieptare scurte, strâns lipite de trup, de culoare roșie. Femeile și fetele au cămeși albe de pânză; unele iarăși cu pieptare și apoi mai mult cu rochii, în loc de cătrînță. Bărbații au o datină rea, care îi face să-și schimonosească fața, cea ce nu se observă în alte comune. Cei mai mulți și dintre tineri și bătrâni își rad mustețele din sus și din jos și nu lasă decât o șinoară foarte subțire și scurtă. Dacă îi privești astfel din apropiere îți face o impresie de tot rea, fiindcă le schimosește toată fizionomia.

Poate să fie practică aceasta datină, dară e de tot neestetică.

Schimbarea programului. Preoți directori la școlile de stat.

Conform programului trebuia să mergem cu automobilele lui Papp Simon la sfințirea bisericii din Dragomirești. Fiindcă am fost informați poate greșit că e imposibil a străbate pe valea Izei, în decurs de mai multe zile. De seară deja s'a statorit un alt program. Conform acestuia era să se viziteze parohiile de pe valea Coseului și apoi a Marei. Comuna Giulești se statorește de cartier general pentru o săptămână. Era potrivită spre acest scop, atât în urma poziții geografice, cât și a încvartirării și provederii. E aproape de încvartirurile drumului, iar notarul Andreiu Kovács, Dl Lazar, proprietar puteau primi mulți spre încvartirare. Iar D-na preteasă și surorile, D-șoarele Kovács din Bârsana, s'au îngrijit cât se poate de bine de provedere. Preotul de voie, de nevoie s'a învoit bucuros, ca casa lui să fie centrul cartierului și altcum un om foarte afabil și agil, durere numai, că e directorul școlii de stat din loc, precum e și cel din Vad Iuliu Dragoș asemenea directorul școlii de stat de acolo și alți câțiva preoți de pe valea Coseului și a Marei, respective de pe toate văile Maramurășului. Nici nu e mirare, căci doară însuși vicariul Maramurășului: Tit Bud a mers în 1907 în fruntea unei deputații din tot felul de nații din Maramurăș la fostul ministru Apponyi și ținând o vorbire de preamărire, cere să înființeze în toate comunele școli de stat. Prin aceasta ar fi scăpat poate de grija, ce trebuia să o aibă față de școlile confesionale din Maramurăș, cari toate, afară de una-două sunt departe de-a corespunde legii. Putea apoi eventual prin aceasta să-și câștige și alte merite.

12 Iulie—Sâmbătă.

Sărbătoarea sfinților Apostoli Petru și Pavel.

Dupăce s'a schimbat, dar programul, dimineața pe o vreme frumoasă, senină plecăm pe valea Coseului, în tractul Coseului. Prima parohie este comuna:

Ferești—Fejérfalva.

Abia 2 klm. dela Giulești, sub coasta dealului, ce duce la Ocna-șugatag. E așezată pe amândoi țărmurii râului Coseu. Biserica e de ceea parte de râu, pe un vârf de dâmb puțin accesibil, deși numai câteva case sunt de ceea parte a râului. E de lemn, zidită la 1798, de măestrul Venzel Popichi. E de 10½ m. lungă și

4 $\frac{1}{2}$ m. lată. Pod peste râu nu este. Preasfinția Sa a trebuit să treacă cu mare greutate cu trăsura prin râu, iară ceialalți trecem pe o îngustă punte. La biserică, afară se servește sf. Liturghie, sub care predică Rs. Domide cu textul: «Tu ești Petru și pe aceasta piatră îmi voi zidi biserica mea». Popor a fost mult, căci s'a adunat din satele vecine și încă par'că s'au ales tot bărbații și femeile cele mai frumoase. S'au și prezentat la sărutarea crucii 663, deși numărul credincioșilor din Ferești e numai 399. Deși mai mică, decât comuna vecină: Cornești, Fereștii sunt parohia matre. Preotul însă: Iosif Rákoczy Fucec, locuiește în Cornești, unde i-au făcut casă parohială.

Vizitație canonică.

Și vizitația canonică se face în Cornești fiind protop. Șt. Anderco, preot: Iosif R. Fucec, curatorii: I. Ciple, Gheorghe Ciple, I. Török, Gh. Ciple a Lupului, Petru Ciple alui Ștefan, Petru Bernea, Vasile Moisi. Se constată, că protocolul esibitor e din 1898—1913; protocolul postal din 1898, protocol despre predici, cateheză nu este. Matriculele botezaților, a cununaților și a morților dela 1815—1913, câteva circulare episcopoești din 1894—1913. Ziarul bisericii din 1896. Aveșea bisericii în obligațiuni private: 130 cor. și 496 cor. 70 fil. a școlii, porțiunea canonică: 30 jugh., contribuția o plătește biserica. Biserica e de lemn; are 13 rânduri de veșminte. Se mai află un: 1. Apostol. Blaj, 1802. 2. Euhologhion. București, 1741. 3. Psaltire rusească 1629. 4. Strajnic. Blaj, 1753. 5. Triod. Blaj, 1771. 6. Triod slavon, manuscris. 7. Antimis rusec, 1700.¹⁾

Casă parohială nu este. Școala e de lemn, necorespunzătoare legii, provăzută numai în parte cu recvizite. Casa învățătorului de lemn, cu trei încăperi, grajd, șură, coteș. Edificiile nu-s asigurate. Grădina de pomărit comunală. În hotar sunt două cruci de lemn și una de piatră. Poporul concurge cu 200 cor. la susținerea școlii.

Preotul are 3 cor. lectical, pentru prohod mare 6—30 cor., prohod mic 2—6 cor., cununie 10 cor., botez 1 cor., maslu 4 cor., feștanie 2—4 cor., misă 1 cor. 60 fil. Cantorul are 1 cor. lectical, pentru prohod mare 1 cor. 20 fil.,—6 cor., prohod mic 40 fil.—1 cor. 20 fil., maslu 80 fil., feștanie 40—80 fil., misa 40 fil.

Numărul locuitorilor după conscrierea oficioasă din 1910 a fost 441; dintre cari 386 gr.-cat., iar Români 387. Plusul de un Român îl dă un rom. cat., cari sunt 6 și numai 5 se mărturisesc de Maghiari. Izraeliți au fost 49, cari toți se spun Nemți. A scrie și ceti știau 28, iar ungurește 16. Să vedea, că școala nu face nici un spor și numărul analfabeților e foarte mare. Toți locuitorii locuiau în 87 case toate din lemn.

După conscrierea preotului din 15 April, 1913, numărul gr.-cat. e de 399 suflete în 75 de familii. Sunt apoi 66 Ovrei. Toți au un hotar de 1004 jug.

În cât privește numele locuitorilor sunt nume ca: Uliciu, Pop, Oanția, Gherman, Ilea, Godja, Ciple, Duma, Nedesca, Vlasiu, Călin, Moiş, Guia, Dunca, Bornea, Török, Got, Birlea, Rednic, Codrea, Bud, Sima, Bedean, Marina, Danciu. Mai număroasă e familia Ciple. Familie mai număroasă are Vlasiu Ioan, cu 11 membri; Pop Vasile Unceștian 10; Gorja Petru alui Ion 9; Dunca Șt. 9; Bârlea George Cariton 9; Ciple Ion alui Gheorghe 9; și Ciple Lupu a lui Gavrilă 9.

După sf. Liturghie sosește din Jeud fruntașul Dunca care invită pe Preasfinția Sa să meargă la Jeud pe ziua de 13, care se proiectasă, căci poporul s'a pregătit pentru primire și podurile sunt aduse deja în rând; iar pretorele din Dragomirești a telefonat greșit, că nu s'ar putea repara nici într'o săptămână. După ce au fost a-

vizați însă preoții de pe valea Coseului despre schimbarea programului, Preasfinția Sa nu poate împlini dorința Jeudenilor și plecăm pe-o vreme cu soare la filia Fereștilor, la:

Cornești—Somosfalva.

Aceasta încă e abia trei klm. dela Ferești. Biserica și aici e zidită de ceea parte a văii Coseului, sub un deal, aproape de marginea pădurii. Puntea peste Coseu aici e cu ceva mai bună, dar și aceasta ușor o poate duce Coseul, împedcând astfel aproape întreg satul, care e așezat mai mult pe partea stângă a râului a lua parte la serviciul Dumnezeesc. În biserică se fac rugăciunile dela litie, predică Prea Sf. Sa. La sărutarea sf. cruci s'au prezentat 291 de credincioși. Poporul are înfătoșare, și port și toate ca cei din comunele învecinate.

Pictură interesantă în biserică.

În biserică, în tinda muierilor îți bate la ochi pictura primitivă și figurile bizare. Sunt pictați rău acolo: 1., Impărați, 2., Impărătese cu mantauă de durmit și coroană, 3., Vlădici, 4., Preoți, 5., Cuvioși, 6., Sihastri cu barba până la genunchi, de tot goli, 7., Călugări, 8., Călugăriță cu mătania 9., Cuvioase muieri, 10., Drepti.

Pe perețele din stânga: 1., Mireasa lui Hristos, pe care Domnul cu stânga o conduce la crucea ce o are în dreapta. 2. Cinci fete înțelepte. 3. Armeni, îmbrăcați, ca cavaleri nemți cu cilindru. 4. Burcuși (Prusieni) cu căciule de musiclon, toți tineri fără mustețe și barbă. 5. Tatari cu șapcă, ca o coșniță 6. Turci, 7. Muscali, îmbrăcați, ca cavaleri; iar în cap o formă de infulă, 8. Figuri cu coifuri, a căror inscripție e ștearsă. 9. Nemți cu ciorapi până la genunchi. Pictura a făcut-o: Hodor Toader din Vișeu de mijloc. Atari picturi mai sunt în câteva biserici din Maramurăș.

Vizitație canonică.

La vizitația canonică fiind paroh Iosif R. Fucec, curatorii: Gheorghe Rednic, I. Ivanciuc, I. Rad jun., I. Goja, I. Rad sen., I. Rad alui Petru, se constată, că protocolul esibitor e din 1892, protocol postal din 1898, protocol despre predici și cateheză nu este.

Matriculele botezaților, cununaților și a morților din 1818—1913. Câteva circulare episcopoești începând din 1894. Ziarul bisericii din 1896. Aveșea în obligațiuni private 971 cor. 60 fil. Porțiunea canonică 36 jugh. Contribuția o plătește biserica. Biserica e de lemn, de 10 m. lungă, de 4 $\frac{1}{2}$ m. lată. Are 11 rânduri veșminte. Se află apoi: 1. Apostol. Râmnic, 1749. 2. Ceaslov. Blaj, 1766. 3. Octoih. București, 1746. 4. Ohtaiu, manuscris. 5. Pentecostar. 1743.¹⁾

Casă parohială e de lemn, constă din 6 încăperi, strimte, coperișul e bun — dar întreg edificiul e în stare slabă. Are 2 grajduri, șură, un coteș, colesnă, 2 fântâni și aceste se află în stare slabă.

Școala e de lemn nu e corespunzătoare legii și nu e provăzută cu recvizitele de lipsă. Învățătorul, Rad János a prezentat inventar în limba maghiară, precum și cel din Ferești, Török János. Casa docentală de lemn cu o încăpere, în stare necorespunzătoare. Edificiile nu sunt asigurate. Grădina de pomărit e comunală. Crucile în hotar sunt 2 mari și 5 mici, le susține biserica. Poporul concurge cu 200 cor. spre scopuri școlastice.

Preotul are lectical 3 cor., prohod mare dela 6—30 cor., prohod mic 2—6 cor., cununie 10 cor., botez 1 cor., maslu 4 c., feștanie 2—4 cor., misa 1 cor. 60 fil.

Cantorul lectical 1 cor. prohod mare 1 cor. 20 fil.—6 cor., prohod mic 40 fil.—1 cor. 20 fil., maslu 80 fil., feștanie dela 40—80 fil., misă 20 fil.

(Va urma).

¹⁾ I. Birlea l. c. pg. 101.

¹⁾ Ioan Birlea l. c. pg. 73.

